

avskrift

ACC. N:R. M. 6752:1-3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: Anna Andersson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1864 i Vislanda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

II:32

Särskild köksdörr på husets baksida.

(Svar på Etn. II:32.)

Exp. Ark.

ACC. N.R.

M. 6752 : 1

Landskap: Småland
Härad: Allbo,
Socken: Vislanda
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Blenda Andersson
Adress: Skörda, Vislanda
Berättat av: Anna Andersson
Född år 1864 i Vislanda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar på frågelistan 32. Särskild köksdörr på husets baksida.

I Vislanda socken, Allbo härad i Kronobergs län var det vanligt med köksdörr på baksidan. Både på småställe, torpstugor och bondgårdar fanns en köksdörr på baksidan på bostadshusen före 1850-talet. På småställe och torpstugor var det oftast sådana byggnadstyper som bild 1 b. på frågelistan 32. och köksdörren i dessa stugor var placerad på samma plats som bilden 1 b visar. Och köket och förstugan voro intill varandra som på bild 1 b. I de gamla småstugorna var även eldstaden placerad vid bakre långväggen som å bild 1 b. Och den så kallade stugan var i lika storlek som bild 1 b. I förstugan var den s.k. stora utgången. Man gick alltid ut och in genom denna.

Det blev ej brukligt förrän på 1880-1890-talet att gå ut eller in genom köksdörren. Förut användes endast köksdörren

ACC. N:R.

No. 6752: 2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: Anna Andersson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1864 i Vislanda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till att kasta ut sopor, urin eller något annat orent på "dyngan". Männen ställde sig gärna i köksdörren och kastade sitt vatten. Utanför köksdörren och utmed långväggen på baksidan hade de "dyngan" där de satt kråka när de gjorde sina behov. Köksdörren utgjordes endast av en tunn bräddörr. Denna stängdes och öppnades inifrån med en träklinka. Man kunde alltså ej gå in genom köksdörren utifrån då dörren var stängd och klinkan låg på haken. På både de större och mindre bondgårdarna var även en enkel bräddörr till köksdörr, och den öppnades och stängdes på samma sätt som ovan beskrivits, och den användes också för samma ändamål. På bondgårdarna hade de också "dyngan" utanför köksdörren, där de sutto kråka.

Men i början på 1870-talet började denna sed försvinna mera allmänt. På sina ställe började det tidigare att taga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6752:3

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: Anna Andersson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1864 i Vislanda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bort "dyngan" utanför köksdörren, och så byggdes avträden istället. Samtidigt hörjade man i vardagslag att gå ut och in genom köksdörren. Förut gick man alltid ut och in genom förstudörrarna såväl i vardagslag som i helg. Då man började gå köksvägen, reglerades låset i köksdörren så, att dörren även kunde öppnas utifrån. Den som hade råd, gjorde en ny köksdörr med dubbla bräder och järnlås. Senare byggdes nästan allmänt en "tvist", eller som den mest kallades en köksfastu eller köksveranda.

Skriv endast på denna sida!